B. N. C.
FIRENZE
1050
25

Digitized by Google

FRAN[illegible]ISCI
CAESARIS AVGVSTI
MVNIFICENTIA.

1050. 25

XIII.
I.H.A.S.I.
1626.

1400

B

1700
XIII
I.H.A 5.1
1626

D - I

THOMÆ BONSII
BITERRARVM ANTISTITIS
AD FANVM VENERIS
PROFECTIO.

BITERRIS,
Apud IOANNEM PECH Typographum Regium.
M. DC. XXVI.

1872

ILLVSTRISSIMO

THOMÆ BONSIO

EPISCOPO BLITERENSI

S.

QVOD operæ huius meæ, quæ nulla eſt à tua ſingulari benignitate, PRAESVL ILLVSTRISSIME pretium exſpectare debeam, non video; nulla operis eſt gloria; nulla officij gratia, quæ vel nomen auctori apud vllum, vel beneuolentiã apud Te aliquô iure conciliet. Ludus eſt, quem luſi, cuius vt Te auctorem habui, ſic ſpectatorem delegi. Ignotum Tibi aliâs hominem in ſocietatem clariſſim. virorum, comitatúmq; tuum, profectionem animi relaxandi gratiâ ad Fanum Veneris adornaturus quoniam adlegere dignatus es, certè ipſe ego tanti hoc humanitatis tuæ argumentum illuſtre duxi, vt ſtatim de gratia pro facultatibus meis rependendã animum manúmque ſollicitauerim, quam cùm ab ingenii mei penu tenuiſſimo depromo, certò velim ſcias, ANTISTES BENIGNISSIME ab animo gratiſsimo longè vberiorem copioſiorémque proficiſci. Vale. Bliteris Septumanorum.

Celſitudini Veſtræ addictus ex animo.
I. H. A. S. I.

IN ROTAM GENTILICIVM BONSIORVM INSIGNE.

Vertere ſumma imis Fortuna aſſueta, leuique
Circum humana olim ducere cuncta rotâ;
Abſtulit huic Gens veſtra Globum, Pennaſque Rotamque
Immotô æternùm iuſſa ſedere Cubô.
De victâ hos retulit Sapientia veſtra triumphos
Et domitâ hæc ſtatuit parta tropæa Deâ.
Iam veſtros patitur frænos, captiuaque veſtrâ
Lege meat, certâ fida futura fide.
Bonsiade, hoc veſtræ ſignant Inſignia gentis,
Queis validô adſpicitur fixa adamante Rota.

P. F. D. B. S. I. R.

DE ROTA BONSIORVM INSIGNI.

Quid illa veſtris fixa ſtemmatibus Rota,
Incerta ſummô quam ſibi arbitriô arrogat
Mutare ſummis ima Rhamnvsis potens?
Quæ cæteris infida, quæ reliquos premit,
Et tollit eadem, ſemper anceps & vaga,
Fortvna nempè ſemper intrà vos manet.

P. I. R. S. I. R.

IN EAMDEM.

Si Rota Bonsiacis quæ fixa hærebat in Armis
Incipit ignotas æquoris ire vias:
Avberiæ laus danda lyræ, quæ fortior Orpheô
Immotam viſa eſt arte mouere Rotam.

F. C. S. I. R.

IN IDEM
ILLVSTRISSIMI PRÆSVLIS
INSIGNE.

Exierat Bliteris Præſul, pontémque tenebat,
Quâ gelidus liquidâ voluitur Obrys aquâ.
Perturbata priùs ventô inſaniſque procellis
Aequora depoſitô blanda furore iacent;
Contemptiſque Rotis Nerej ſæuôque tridente
Bonsiacam ſidunt deueneratá Rotam.

F. M. CH. S. I. R.

IN PROFECTIONEM
ILLVSTRISSIMI BLITERENSIS ANTISTITIS
AD FANVM VENERIS.

Nuper Arecomicâ Præſul cùm ſtaret in actâ
Vix benè longinquis Nerea vidit aquis.
Tu tamen heroas in dîa celeuſmata voces
Soluis & Hipporaden in tua vota vocas.
Iámque vnum reboant ſacris animata loquelis
Fluminâque & campi & littora Bonsiaden.
Prô! quantos Henrice, olim tibi ſuggeret æſtus!
Quanta olim eſt animi flamma futura tui!
Cùm tibi purpureô redimitum Roma galeiô
Mittet ab Etruſcô littore Bonsiaden?

S. D. S. I. R.

AD R. P. I. H. A.
IN SVAM AD FANVM VENERIS PROFECTIONEM.

Dum pelagi ac telluris opes, dum ruris amœna
  Quæ ſinuans placidis alluit Obrys aquis;
Atque peragrantis dum ludicra geſta cateruæ,
  BONSIADÆQVE domûs nobile ſtemma canis;
Phidiacâ, AVBERI, præſtas induſtrius arte,
  Æternabit opus docta Minerua tuum.
Nam ROTA BONSIADVM Clypeô eſt præſtantior, atque
  Verior in tanto Præſule Pallas ineſt.

AD EVMDEM.

Ad Veneris Fanum quàm fauſta profectio! magnis
  Fauſta fuit ſocijs, fauſtior illa tibi.
Quàm diſpar comitum fuerit fortuna, videre eſt;
  Legére hi conchas, tu Venerem ipſe legis.
Immò quot manibus conchas legiſſe feruntur;
  Tot legis, AVBERI, Carminibus Veneres.

G. D. L. V.

VICTRIX

FORTVNÆ

SAPIENTIA.

IN EIVSDEM
ILLVSTRISSIMI PRÆSVLIS
GENTILICIA INSIGNIA.

Ludebat quondam immaneis Rhamnuſia ludos
Cuī multus Reges mille triumphus erant
Bonsiadvm hæc demùm genti congreſſa duellô,
Victrici illa manus victa Rotamqve dedit.

ILLVSTRISSIMI

THOMÆ BONSII

BITERRARVM ANTISTITIS AD FANVM VENERIS

PROFECTIO.

OCtonos PhœbI nVMerabat IVLIVs aXeIS,
BonsIVS Vt pVrâ AntIſtes sVb LVCo BIterrIs
EXIt & VndIVagI CVrrV petIt æqVora pontI,
SVbrVta VIsVrVs Cythereæ fana DIones.
Aduolat illuſtreis hinc CASSAGNAVIVS inter
Electus comites,ſancti pars vna Senatus
Palladiâ aërias qui miſſus ab vrbe Biterras
Iura dat,& dubias CAMINADÔ Principe ſacri
Ordinis,æquali librat moderamine cauſſas,
Priuatô tibi BONSIADES,deuinctus amore.
Florentinus equo reſidens CATASTINIVS illinc
Circum equitat.Venit ſed enim inuitatus auitâ
MAVLEO nobilitate potens,pietatis honore
Nobilior,gentiſque,dedit cui nomen IESVS,
Loyolex Rector.Terni comitantur euntem
Loyolidæ. Intereâ longi per ſaxea pontis
Strata viam currus ſignat:ſubiecta fragore
Vnda tremit,ſteterúntque,Arctoô frigore ceu cùm
Horrida ſtringit hyems fluctus. Labentia fortè
Incumbens podio, rapidus dum præterit axis,
Flumina ſpectabat Præſul,cùm protinùs vdô
ORBIVS emergens riguum caput extulit antrô
Attonitus:viridis velabat carbaſus armos,

8. Die Iulii anno 1625. profectio ſuſcepta.

Fanũ Veneris. Vendres.

Mr de Caſſaignaũ Conſeiller en la Cour de Parlemẽt à Toloſe & en la Chambre de l'Edict.

Mr de Caminade Preſidẽt au Parlement de Toloſe, & en la Châbre de l'Edict eſtablie à Beziers

Mr De Cataſtini Florentin, Chanoine & Succenteur à S. Nazaire.

Le R.P.Nic. De Mauleon Recteur du College de Beziers de la Compag. de IESVS.

Orbius ſiue Obrys fluuius Biteras adluens.

Canáque populeæ redimîbant tempora vittæ.
Vt ſacri adſpexit iuuenilia Præſulis ora
Vernanteiſque roſas & circumfuſa genarum
Liliola ac geminô radiantem ſidere frontem,
Erubuit,taleiſque ſenex dedit ore loquelas,
Præſcia fatidicæ reſerans arcana Sibyllæ.

Orbii oratio ad Pontificé.

Thomas & Ioãnes Cardinalis patrui, Dominicus, & Thomas de Bonſi nepotes Epiſcopi Bliterenſes.

Salue nobilium ſoboles ter ſancta parentum,
Qui mihi cum Patruis geminos peperere Nepotes
Patriciis dignos proauis, ſacra germina Tuſcæ
Gentis,oliuiferæ queis quondam æterna Biterræ
Cœlicolûm magni curanda altaria Regis
Imperiúmque darent Animarum, atque omnia ſéque
Subijcerent ſanctis illorum legibus vltrò.
BONSIADVM gens cara mihi felixque colonis,
Auſpicijs quorum hæreticæ vis concidit hydræ
Deterſiſque nitet modò purior æthra Biterris,
Aethra Geneuæis dudùm obſcurata tenebris.
Hoc tua poſt Patruûm curas Fratriſque labores
Exedit aſſiduô ſtudium præcordia morſu,
Erranteis reuocare greges, Stygijque cruentô
Extrahere ore Lupi & tutis includere ſeptis.
Quæ noua tunc noſtrum pertentant gaudia pectus,
Vt necdum iuuenem referens,ſublimis ab altis
Templorum roſtris diuina oracula fundis;
Densáque mellitas populorum concio voces
Ebibit & totô Pietatis amore liqueſcit?
Hinc obfirmatæ diuturna in crimina mentes,
Ferueſcente niues ceu tempeſtate ſolutæ,
Diſſiliunt penitùs,caligantéſque recedunt
Errorum exortô Fidei ſplendore tenebræ.
Quòd ditas inopes amplaſque effuſus alendis
Pauperibus largiris opes; quòd Apollinis artes;
Quòd ſtudia Aonidum, Te Mæcenate,ſororum
Acriùs ingenijs pulsô torpore reſurgunt;
Quòd Ver arenteis pingit mihi pulcriùs hortos:
Triticeis fœcunda tumet quòd frugibus Aeſtas;

Pleniſque Autumnô turget Vindemia cellis;
Quodque Decembrali miteſcunt frigora brumâ,
Palladiôque fluunt magis vncta liquore trapeta;
Quòd tempeſtiuos æther mihi depluit imbreis,
Phœbæáſque arcent nebularum vmbracula flammas;
Quòd fraterna meos ſtringit concordia cibeis;
Quòd peſtis, quòd dira fames, luctúſque pauorque
Quòd triſtes morbi, quòd acerbæ funera mortis,
Quodque meis Bellona furens procul exſulat oris;
Impia dum ſacras hinc diſijcit Hæreſis aras,
Inde rebellanteis centenis ſubruit arceis
Fulminibus LODOICVS, & adſpirante ſecundis
Cœlo auſis patrias ſummittit legibus vrbeis;
Præſule Te noſtris quòd parent omnia votis,
Hæc vna eſt, adgnoſco, potens tua gratia, Præſul,
Hoc pietatis opus. Sic Te cœleſtia curent
Numina; ſic meritos quos ſancta Modeſtia ſpernit,
Matura inuito Virtus feſtinet honores.
Sic quoque purpureô VRBANI ſacra dextra galerô
Tempora cōdecoret; Patruum vt qui laudibus æquas,
Sic patruos æques olim quoque major honores.
Sic meus eſto diu, quamque hæc ſua flumina dudum
In Medium voluet placidô ORBIVS agmine Pontum,
Fata negent populorum alium ſpectare parentem.
Nec Tuſcæ tua ſuccendant Amaryllidos ignes — Tuſca amaryllis, Florentia.
Pectora, dum mea Te gaudet Galatea maritô,
Etruſcas formâ ſuperans Galatea puellas, — Galatea, Bliterra.
Mænalias quantùm ſuperat Latonia Nymphas.
Quā te auidô, ambroſie ô Præſul, modò lumine cerno?
Conſpicerémque diu, feſtina profectio nī Te
Cunctabundum oculis raperet, lentaſque caleſcens
Aethra moras premeret: rapidos vbi flammeus igneis
Erigones Canis accendit, mediúmque citatis
Quadrijugis properat cōſcēdere Phœbus Olympum.
Vade ergo aſſiduiſque animum furare parumper
Pro grege ſuſceptis, dum poſcunt otia, curis.

Acrior vnde tuis ſuccedat viribus ardor,
Atque intermiſſos repetas robuſtior actus.
Dixerat, vt rapidis mergit caput ocyùs vndis.
Adſenſêre patri Orbiades, leneiſque dedere
Argutô ad vocum numeros modulamine cantus.
Hærebat Præſul, dum CASSAGNAVIVS altos
Auribus ingeminat ſoles, vrgétque morantem
Ancipitémque animi media inter brachia tollit.
Puluereô volat intereâ celer æquore currus,
Trāſmittuntq; citæ campos volucri vngue quadrigæ.

Populetum, quô vtrinque totô littore cingitur Orbius.

Populeum læuâ nemus, atque horrenda coruſcis
Deſeritur ſcena arboribus, queis littore totô
Obtegitur fluuius, cæciſque obuoluitur vmbris:
Palladias dextrâ videas palleſcere plantas,

Oliueta.

Atque leui vndanteis Zephyrorum flamine meſſeis.
Quid referam ſanctô quos hinc Antiſtes, & illinc

Colloquia.

Patricius doctô quos CASSAGNAVIVS ore
Sermones agitant? quos huic prudentia Iuris
Aut Regni ſtudium aut longa experientia rerum,
Quoſque Illi Pietas, quoſque ardua pleniùs hauſta
Græcorum doctrina Patrum Auſonidûmque profūdo
Gurgite ſuppeditat: atque vt data copia fandi,
Heic quoque diuinos pius intermiſcet amores
MAVLEO & hæreticæ notus toto orbe REGORDVS
Debellator Hydræ, cui miti cultus APRILIS
Accinit eloquio. Sic texto immenſa viarum,
Corripiunt ſpatia alloquio, cùm protinùs altam
Proſpicimus Fani turrim; iam iamque ſub ora
Cærulei trepidant fluctus, criſpataque ſtagni
Aequora Phœbæas referunt trans marmora flammas.

Aduentus præſulis ad fanum Veneris. proceſſus obuiam omnium ordinū & gratulationes.

PRÆSVL adeſt, rumor totâ expectatus vt vrbe
Spargitur, vt portis populus prorumpit apertis.
Ordo Sacerdotum longâ ſpectabilis anteit
Veſte agmen, pronuſque ſacræ fert oſcula dextræ.
Inde quatergeminus, procerum comitante cateruâ,
Occurrit Conſul ſupplex, cui longa rubente

Mutice

Murice circumiecta humeros obuelat epomis.

Epomis ſeu humerale Goſſ. inſigne.

Ille vbi compoſitâ multa eſt benè voce precatus,
Fortunas, capita, vrbis opes, ſua pignora gratus
Séque ſacrat Domino: paucis tum deinde ſecutus
Et curam & ſummum Antiſtes teſtatur amorem.
Fauſta ſuper repetita incedens nomina plebis
Ingreditur STEPHANI templum, æternóque Tonanti
Æternam populi commendat ritè ſalutem.
Hinc portum petimus: religata heic littore nauis
Pontificem exſpectat; ſed nos diſiecta morantur
Sacra Aphrodiſææ quondam delubra Dione.

Templi Veneris vetuſtiſſimi ruinæ & rudera diſiecta.

Heic vbi ſpumigenæ deuotô pectore Diuæ
Seruati pelagò pendebant munera nautæ.
Diſperſas paſſim vicina per æquora moles
Adſpicias, atque ipſa ſuis cooperta ruinis
Fundamenta, ſali rabiem cœlique furorem,
Non Fanum modò ſed fani deforme cadauer.

Scandimus excelsã hinc puppim inuitantibus auris,

Nauigatio ad mare per Stagnum.

Tum vincta antennis tolluntur carbaſa, lenes
Queis ſimul incumbunt Zephyri; volat illa per vndas,
Atque alto inuehitur ſtagno. Iam Fana recedunt,
Iámque iterata aures immotæ ad littora plebis
Præter vota volant, ſpatiis ingentibus omnis
Vox adlapſa perit, ſtrident ſolæ auribus auræ.
Tum dextrâ Heſperias quâ ſol inclinat ad oras
Caſtronouum nobis ſeſe ſpectantibus offert.

Caſtellum Pontificis *Caſtelnau.*

BONSIADVM illa domus, cenſúque ac ruris abundans
Deliciis; vbi Flora ſuas Pomonáque largè
Sparſit opes, pictique rigantur fontibus horti,
Atque ſalutiferæ medicantur corpora Thermæ.
Tu ſalue mihi pulcra domus, dum mente ſolutâ
Commodiora parant tibi dignas otia laudes.
Nec te prætereo, dum te altè præterit aurâ
Præteruecta ratis tua littora, vertice collis
Exſurgens DOMINAE cultum ſub honore ſacellum,

Noſtre Dame de Lieſſe.

LAETITIAE cui priſca dedit plebecula nomen:

D - I

THOMÆ BONSII
BITERRARVM ANTISTITIS
AD FANVM VENERIS
PROFECTIO.

BITERRIS,
Apud IOANNEM PECH Typographum Regium.
M. DC. XXVI.

ILLVSTRISSIMO

THOMÆ BONSIO

EPISCOPO BLITERENSI

S.

QVOD operæ huius meæ, quæ nulla eſt à tua ſingulari benignitate, PRAESVL ILLVSTRISSIME pretium exſpectare debeam, non video; nulla operis eſt gloria; nulla officij gratia, quæ vel nomen auctori apud vllum, vel beneuolentiã apud Te aliquô iure conciliet. Ludus eſt, quem luſi, cuius vt Te auctorem habui, ſic ſpectatorem delegi. Ignotum Tibi aliâs hominem in ſocietatem clariſſim. virorum, comitatúmq; tuum, profectionem animi relaxandi gratiâ ad Fanum Veneris adornaturus quoniam adlegere dignatus es, certè ipſe ego tanti hoc humanitatis tuæ argumentum illuſtre duxi, vt ſtatim de gratia pro facultatibus meis rependenda animum manúmque ſollicitauerim, quam cùm ab ingenii mei penu tenuiſſimo depromo, certò velim ſcias, ANTISTES BENIGNISSIME ab animo gratiſsimo longè vberiorem copioſiorémque proficiſci. Vale. Bliteris Septumanorum.

Celſitudini Veſtræ addictus ex animo.
I. H. A. S. I.

IN ROTAM
GENTILICIVM BONSIORVM
INSIGNE.

Vertere ſumma imis Fortuna aſſueta,leuique
Circum humana olim ducere cuncta rotâ;
Abſtulit huic Gens veſtra Globum,Pennaſque Rotamque
Immotô æternùm iuſſa ſedere Cubô.
De victâ hos retulit SAPIENTIA veſtra triumphos
Et domitâ hæc ſtatuit parta tropæa Deâ.
Iam veſtros patitur frænos.captiuaque veſtrâ
Lege meat, certâ fida futura fide.
BONSIADE, hoc veſtræ ſignant Inſignia gentis,
Queis validô adſpicitur fixa adamante ROTA.

P. F. D. B. S. I. R.

DE ROTA·
BONSIORVM INSIGNI.

Quid illa veſtris fixa ſtemmatibus ROTA,
Incerta ſummô quam ſibi arbitriô arrogat
Mutare ſummis ima RHAMNVSIS potens?
Quæ cæteris infida,quæ reliquos premit,
Et tollit eadem,ſemper anceps & vaga,
FORTVNA nempè ſemper intrà vos manet.

P. I. R. S. I. R.

IN EAMDEM.

SI ROTA BONSIACIS quæ fixa hærebat in Armis
Incipit ignotas æquoris ire vias:
AVBERIÆ laus danda lyræ,quæ fortior Orpheô
Immotam viſa eſt arte mouere ROTAM.

F. C. S. I. R.

IN IDEM ILLVSTRISSIMI PRÆSVLIS INSIGNE.

Exierat Bliteris Præſul, pontémque tenebat,
  Quâ gelidus liquidâ voluitur Obrys aquâ.
Perturbata priùs ventô inſaniſque procellis
  Aequora depoſitô blanda furore iacent;
Contemptiſque Rotis Nerej ſæuôque tridente
  Bonsiacam ſidunt deueneratâ Rotam.

F. M. CH. S. I. R.

IN PROFECTIONEM ILLVSTRISSIMI BLITERENSIS ANTISTITIS AD FANVM VENERIS.

Nuper Arecomicâ Præſul cùm ſtaret in actâ
  Vix benè longinquis Nerea vidit aquis.
Tu tamen heroas in dîa celeuſmata voces
  Soluis & Hippotaden in tua vota vocas.
Iámque vnum reboant ſacris animata loquelis
  Fluminâque & campi & littora Bonsiaden.
Prô! quantos Henrice, olim tibi ſuggeret æſtus!
  Quanta olim eſt animi flamma futura tui!
Cùm tibi purpureô redimitum Roma galeiô
  Mittet ab Etruſcô littore Bonsiaden?

S. D. S. I. R.

AD R. P. I. H. A.
IN SVAM AD FANVM VENERIS PROFECTIONEM.

Dum pelagi ac telluris opes, dum ruris amœna
  Quæ ſinuans placidis alluit Obrys aquis;
Atque peragrantis dum ludicra geſta cateruæ,
  BONSIADÆQVE domûs nobile ſtemma canis;
Phidiacâ, AVBERI, præſtas induſtrius arte,
  Æternabit opus doƈta Minerua tuum.
Nam ROTA BONSIADVM Clypeô eſt præſtantior, atque
  Verior in tanto Præſule Pallas ineſt.

AD EVMDEM.

Ad Veneris Fanum quàm fauſta profeƈtio! magnis
  Fauſta fuit ſocijs, fauſtior illa tibi.
Quàm diſpar comitum fuerit fortuna, videre eſt;
  Legêre hi conchas, tu Venerem ipſe legis.
Immò quot manibus conchas legiſſe feruntur;
  Tot legis, AVBERI, Carminibus Veneres.

G. D. L. V.

VICTRIX

FORTVNÆ

SAPIENTIA.

IN EIVSDEM
ILLVSTRISSIMI PRÆSVLIS
GENTILICIA INSIGNIA.

Ludebat quondam immaneis Rhamnuſia ludos
Cui multus Reges mille triumphus erant
Bonsiadvm hæc demùm genti congreſſa duellô,
Victrici illa manus victa Rotamqve dedit.

ILLVSTRISSIMI

THOMÆ BONSII

BITERRARVM ANTISTITIS
AD FANVM VENERIS

PROFECTIO.

OCtonos PhœbI nVMerabat IVLIVs aXeIS,
BonsIVS Vt pVrâ AntIſtes sVb LVCe BIterrIs
EXIt & VndIVagI CVrrV petIt æqVora pontI,
SVbrVta VIsVrVs Cythereæ fana DIones.
Aduolat illuſtreis hinc CASSAGNAVIVS inter
Electus comites, ſancti pars vna Senatus
Palladiâ aërias qui miſſus ab vrbe Biterras
Iura dat, & dubias CAMINADÔ Principe ſacri
Ordinis, æquali librat moderamine cauſſas,
Priuatô tibi BONSIADES, deuinctus amore.
Florentinus equo reſidens CATASTINIVS illinc
Circum equitat. Venit ſed enim inuitatus auitâ
MAVLEO nobilitate potens, pietatis honore
Nobilior, gentiſque, dedit cui nomen IESVS,
Loyoleæ Rector. Terni comitantur euntem
Loyolidæ. Intereâ longi per ſaxea pontis
Strata viam currus ſignat: ſubiecta fragore
Vnda tremit, ſteterúntque, Arctoô frigore ceu eùm
Horrida ſtringit hyems fluctus. Labentia fortè
Incumbens podio, rapidus dum præterit axis,
Flumina ſpectabat Præſul, cùm protinùs vdô
ORBIVS emergens riguum caput extulit antrô
Attonitus: viridis velabat carbaſus armos,

8. Die Iulli anno 1625. profectio ſuſcepta.

Fanû Veneris. Vendres.

Mr de Caſſaignau Conſeiller en la Cour de Parlemét à Toloſe & en la Chambre de l'Edict.

Mr de Caminade Preſidét au Parlement de Toloſe, & en la Châbre de l'Edict eſtablie à Beziers

Mr De Cataſtini Florentin, Chanoine & Succenteur à S. Nazaire.

Le R.P.Nic. De Mauleon Recteur du College de Beziers de la Compag. de Iesvs.

Orbius ſiue Obrys fluuius Biteras adluens.

Canáque populeæ redimîbant tempora vittæ.
Vt ſacri adſpexit iuuenilia Præſulis ora
Vernanteiſque roſas & circumfuſa genarum
Liliola ac geminô radiantem ſidere frontem,
Erubuit, taleiſque ſenex dedit ore loquelas,
Præſcia fatidicæ referans arcana Sibyllæ.

Orbii oratio ad Pontificē.

Salue nobilium ſoboles ter ſancta parentum,
Qui mihi cum Patruis geminos peperere Nepotes

Thomas & Ioãnes Cardinalis patrui, Dominicus, & Thomas de Bonſi nepotes Epiſcopi Bliterenſes.

Patriciis dignos proauis, ſacra germina Tuſcæ
Gentis, oliuiferæ queis quondam æterna Biterræ
Cœlicolûm magni curanda altaria Regis
Imperiúmque darent Animarum, atque omnia ſeque
Subijcerent ſanctis illorum legibus vltrò.
Bonsiadvm gens cara mihi felixque colonis,
Auſpicijs quorum hæreticæ vis concidit hydræ
Deterſiſque nitet modò purior æthra Biterris,
Aethra Geneuæis dudùm obſcurata tenebris.
Hoc tua poſt Patruûm curas Fratriſque labores
Exedit aſſiduô ſtudium præcordia morſu,
Erranteis reuocare greges, Stygijque cruentô
Extrahere ore Lupi & tutis includere ſeptis.
Quæ noua tunc noſtrum pertentant gaudia pectus,
Vt needum iuuenem referens, ſublimis ab altis
Templorum roſtris diuina oracula fundis;
Densáque mellitas populorum concio voces
Ebibit & totô Pietatis amore liqueſcit?
Hinc obfirmatæ diuturna in crimina mentes,
Feruescente niues ceu tempeſtate ſolutæ,
Diſſiliunt penitùs, caligantéſque recedunt
Errorum exortô Fidei ſplendore tenebræ.
Quòd ditas inopes amplaſque effuſus alendis
Pauperibus largiris opes; quòd Apollinis artes;
Quòd ſtudia Aonidum, Te Mæcenate, ſororum
Acriùs ingenijs pulsô torpore reſurgunt;
Quòd Ver arenteis pingit mihi pulcriùs hortos:
Triticeis fœcunda tumet quòd frugibus Aeſtas;

Pleniſque Autumnô turget Vindemia cellis;
Quodque Decembrali miteſcunt frigora brumâ,
Palladiôque fluunt magis vncta liquore trapeta;
Quòd tempeſtiuos æther mihi depluit imbreis,
Phœbæáſque arcent nebularum vmbracula flammas;
Quòd fraterna meos ſtringit concordia ciueis;
Quòd peſtis, quòd dira fames, luctúſque pauorque
Quòd triſtes morbi, quòd acerbæ funera mortis,
Quodque meis Bellona furens procul exſulat oris;
Impia dum ſacras hinc diſijcit Hæreſis aras,
Inde rebellanteis centenis ſubruit arceis
Fulminibus Lodoicvs, & adſpirante ſecundis
Cœlo auſis patrias ſummittit legibus vrbeis;
Præſule Te noſtris quòd parent omnia votis,
Hæc vna eſt, adgnoſco, potens tua gratia, Præſul,
Hoc pietatis opus. Sic Te cœleſtia curent
Numina; ſic meritos quos ſancta Modeſtia ſpernit,
Matura inuito Virtus feſtinet honores.
Sic quoque purpureô Vrbani ſacra dextra galerô
Tempora cōdecoret; Patruum vt qui laudibus æquas,
Sic patruos æques olim quoque major honores.
Sic meus eſto diu, quamque hæc ſua flumina dudum
In Medium voluet placidô Orbivs agmine Pontum,
Fata negent populorum alium ſpectare parentem.
Nec Tuſcæ tua ſuccendant Amaryllidos ignes — *Tuſca amaryllis, Florentia.*
Pectora, dum mea Te gaudet Galatea maritô, — *Galatea, Bliterra.*
Etruſcas formâ ſuperans Galatea puellas,
Mænalias quantùm ſuperat Latonia Nymphas.
Quā te auidô, ambroſie ô Præſul, modò lumine cerno?
Conſpicerémque diu, feſtina profectio nī Te
Cunctabundum oculis raperet, lentaſque caleſcens
Aethra moras premeret: rapidos vbi flammeus igneis
Erigones Canis accendit, mediúmque citatis
Quadrijugis properat cōſcēdere Phœbus Olympum.
Vade ergo aſſiduiſque animum furare parumper
Pro grege ſuſceptis, dum poſcunt otia, curis.

Acrior vnde tuis ſuccedat viribus ardor,
Atque intermiſſos repetas robuſtior actus.
Dixerat, vt rapidis mergit caput ocyùs vndis.
Adſenſêre patri Orbiades, leneiſque dedere
Argutô ad vocum numeros modulamine cantus.
Hærebat Præſul, dum CASSAGNAVIVS altos
Auribus ingeminat ſoles, vrgétque morantem
Ancipitémque animi media inter brachia tollit.
Puluereô volat intereâ celer æquore currus,
Trâſmittuntq; citæ campos volucri vngue quadrigæ.
Populetum, quô vtrinque totô littore cingitur Orbius. Populeum læuâ nemus, atque horrenda coruſcis
Deſeritur ſcena arboribus, queis littore totô
Obtegitur fluuius, cœciſque obuoluitur vmbris:
Palladias dextrâ videas palleſcere plantas,
Olìueta. Atque leui vndanteis Zephyrorum flamine meſſeis.
Quid referam ſanctô quos hinc Antiſtes, & illinc
Colloquia. Patricius doctô quos CASSAGNAVIVS ore
Sermones agitant? quos huic prudentia Iuris
Aut Regni ſtudium aut longa experientia rerum,
Quoſque Illi Pietas, quoſque ardua pleniùs hauſta
Græcorum doctrina Patrum Auſonidûmque profũdo
Gurgite ſuppeditat: atque vt data copia fandj,
Heic quoque diuinos pius intermiſcet amores
MAVLEO & hæreticæ notus toto orbe REGORDVS
Debellator Hydræ, cui miti cultus APRILIS
Accinit eloquio. Sic texto immenſa viarum,
Corripiunt ſpatia alloquio, cùm protinùs altam
Proſpicimus Fani turrim; iam iamque ſub ora
Cærulei trepidant fluctus, criſpataque ſtagni
Aequora Phœbæas referunt trans marmora flammas.
Aduentus præſulis ad fanum Veneris. Proceſſus obuiam omnium ordinũ & gratulationes. PRÆSVL adeſt, rumor totâ expectatus vt vrbe
Spargitur, vt portis populus prorumpit apertis.
Ordo Sacerdotum longâ ſpectabilis anteit
Veſte agmen, pronuſque ſacræ fert oſcula dextræ.
Inde quatergeminus, procerum comitante caterua,
Occurrit Conſul ſupplex, cui longa rubente

Murice

Muricę circumiecta humeros obuelat epomis. — *Epomis ſeu humerale. Coſſ. inſigne.*
Ille vbi compoſitá multa eſt benè voce precatus,
Fortunas, capita, vibis opes, ſua pignora gratus
Séque ſacrat Domino: paucis tum deinde ſecutus
Et curam & ſummum Antiſtes teſtatur amorem.
Fauſta ſuper repetita incedens nomina plebis
Ingreditur STEPHANI templum, æternóque Tonanti
Æternam populi commendat ritè ſalutem.
Hinc portum petimus; religata heic littore nauis
Pontificem exſpectat; ſed nos diſiecta morantur
Sacra Aphrodiſææ quondam delubra Dione. — *Templi Venerus vetuſtiſſimi ruinæ & rudera diſiecta.*
Heic vbi ſpumigenæ deuotô pectore Diuæ
Seruati pelagô pendebant munera nautæ.
Diſperſas paſſim vicina per æquora moles
Adſpicias, atque ipſa ſuis cooperta ruinis
Fundamenta, ſali rabiem cœlique furorem,
Non Fanum modò ſed fani deforme cadauer.

Scandimus excelsâ hinc puppim inuitantibus auris, — *Nauigatio ad mare per Stagnum.*
Tum vincta antennis tolluntur carbaſa, lenes
Queis ſimul incumbunt Zephyri; volat illa per vndas,
Atque alto inuehitur ſtagno. Iam Fana recedunt,
Iámque iterata aures immotæ ad littora plebis
Præter vota volant, ſpatiis ingentibus omnis
Vox adlapſa perit, ſtrident ſolæ auribus auræ.
Tum dextrâ Heſperias quâ ſol inclinat ad oras
Caſtronouum nobis ſeſe ſpectantibus offert. — *Caſtellum Pontificis Caſtelnau.*
BONSIADVM illa domus, cenſúque ac ruris abundans
Deliciis; vbi Flora ſuas Pomonáque largè
Sparſit opes, pictique rigantur fontibus horti,
Atque ſalutiferæ medicantur corpora Thermæ.
Tu ſalue mihi pulcra domus, dum mente ſolutâ
Commodiora parant tibi dignas otia laudes.
Nec te prætereo, dum te alite præterit aurâ
Præteruecta ratis tua littora, vertice collis
Exſurgens DOMINAE cultum ſub honore ſacellum, — *Noſtre Dame de Lieſſe.*
LAETITIAE cui priſca dedit plebecula nomen:

Prodigijs celebrata Domus. Venerabile Limen
Purâ mente ſubi, quamquam ægrô corpore, crede,
Accendet pectus Pietas; rata vota precéſque
Morborúmque venena ægris impacta fugantur
Cotporibus, membriſque ſalus, hilariſque repentè
Lux menti redit, vt triſti mœrore liqueſcit.
Non procul hinc pulcrâ ſpectabile cernitur arce
[*L'Eſpiguan.*] Spiniacum, atque illinc fœcundum frugibus aptô
[*Periguan.*] Rure Periniacum mitis trans limpida paret
[Atax flu. *Aude.*] Ora Atacis qui non pollutis turbida findens
Stagna pererrat aquis, donec prouectior alto
Miſcetur pelago, blandôque è fluminis ore
Dulcia cæruleæ delibant oſcula Nymphæ.
Qualis Trinacriæ flammatus amore puellæ
[Alpheus Elidis fluuius.] Elæis profugus veniens Alpheus ab oris
Ioniô pertentat iter curſumque profundô,
Intemerata trahens per ſalſos flumina fluctus.
[Arethuſa fons Siciliæ.] Monſtrô Arethuſa ſtupet, venientique oſcula portans
Vix maria intactum credit penetraſſe maritum.
[Rami, ſepimenta ad capturam piſciũ ex arborum ramis cõtexta] Iamque tenebamus Ramos, ſic conſita longâ
Sepimenta vocant ſerie, ordinibuſque reductis
In flexas formata viceis, quâ vaſta refuſi
Oſtia ſtringuntur ſtagni, multuſque per Auſtros
Erumpens pelagô, pelagi vada ſalſa peroſus,
Tũc vbi Hyperboreos repetit bruma horrida mõteis,
Innumerô anguſtas Piſcis ſubit agmine fauceis,
Frangit & ingenti ſæpè obuia retia prædâ,
Salſa petens dulceis Atacis per cærula lymphas.
[Naues vadis hærentes.] Paullùm vltrà hærenteis immensâ mole vadoſis
Fluctibus adſpicimus naueis, quas vnca tenaci
Ancora fundabat morſu, cùm viſa repente
[Gratulatio & comitas nautarum erga Pontificem.] Noſtra hærere vadis. Heic nos quoque ſtate iubemur.
Atque vbi Pontificem ſpectant, ſimul ænea læti
Hortendô fremitu diſplodunt fulmina nautæ.
Littora reſponſant, vinctæque ad littora cautes
Vicina adliſos ſonitus per ſaxa remittunt.

Intereâ dextrâ Cererem Bacchumque ſiniſtrâ
Pontifici dum nauta offert, Bacchumque cauatô
Subere, cryſtallum deerat; bis ſenſerat acreis
Flammatis accenſa Ceres fornacibus igneis,
Octonô leuis aptatur cum remige cymba.
Tum multas gratus geminô pro munere grateis
Præſul agit; reliquos ſtagni velociùs æſtus
Vincimus, optatamque auidi prenſamus arenam.
Fortè per adgnatos vndis immania iuncos
Agmina paſcebant taurorum, & gurgite ſumma
Tundebant capita herbarum, cùm Præſulis acres
Inuecti cymbâ dant ſe per ſtagna Moloſſi
Præcipites, terrêntque horrendô armenta latratu.
Diffugiunt alij; geminis ſtetit vnus in armis
Acrior & flexa incumbens in cornua nunc huic
Nunc ollì inſultat; ſed cauti vtrimque Moloſſi
Morſu hoſtem exagitant; donec certamine longô
Feſſus & irriguô tingens freta ſanguine Taurus
Aufugit, exanimiſque altis prouoluitur vndis.
Hæc Domino vt gratæ dederunt ſpectacula pugnæ
Victores longo nantes per cærula tractu
Littore conſtiterunt, ſiccoque vndantia ſalſis
Fluctibus excutiunt reuoluti puluere terga.
Qualis ad oſtriferi quondam piſcoſa Lucrini
Littora Dardaniæque vagas nutricis arenas
Poſt victum Annibalem & verſas Carthaginis arceis,
Captiuumque Libem conceſſa per otia feſſos
Scipiades animos ſanctôque in amore ſecundus
Lælius ad lepidæ laxarunt ludicra pugnæ
Cæruleô euomitas relegentes gurgite conchas,
Et paſſim ſparſos per littora ſicca lapillos.
Talia Bonsiades & Cassagnavivs vnâ
Mille legunt cochleas, variôque colore lapillos
Mille legunt, dubij quos formâ aut luce priores
Inter mille legant ſiccata per æquora gemmas.
Quis genera aut numerũ explanet? nõ ſi mihi doctæ

Certamen Moloſſorum Pôtificis cum Tauris iuncos Stagni depaſcentibus.

Cic. 2. de orat. Val. Max. lib. 8. c. 8.

Scipio & Lælius par amicorũ illuſtre.

Præſulis & Senatoris honeſtæ animi relaxationes.

Genera concharum.

Tot linguæ ore ſonent, quot littore voluit arenas
Auſter & illuni reſplendent ſidera cœlô,
Expediam. Validâ manibus modò vertitur ollis
Contectus teſtâ Murex, modò turbine tortô
Amphitritæus quâ perſonat æquora Triton,
Buccina; nunc gelidis latitans ſub concaua Pecten
Frigoribus ſaxa, I[illegible]riô nec ſidere viſus,
Obuia nunc variis paſſim ſpectanda figuris
Et miros referens teſtâ variante colores
Cochlea; Lunatum hæc ſe circumducit in orbems
Concaua forma illî, plana huic, huic longa, ſtriata
Tergore totô illa eſt, rugata hæc, læuis at illas
Dimidiô hanc cæsô orbe videt, flexo adſpicit illam
Vertice, nodoſi hanc ſpectat ſub imagine retis
Cancellata illa eſt; crebris hæc dentibus horret.
Hæc dum miratur Præſul geminoſque ſub æthram
Attollit tacitus oculos. Pro talibus, inquit,
Quis queat, Omnipotens, meritas tibi ſoluere grateis?
Nobiliora legit Præſul, geminiſque Senator
Quas fouet alma domî genitrix legit ipſe puellis.
MAVLEO continuos nullis ſpirantibus auris
Cum Florentino pelagi conſiderat æſtus,
Et varijs ductas repetunt, quâ mutua pugna eſt,
Principijs cauſſas criſpa cur fronte propinquet
Expandâtque ſinus, modò planior vnda recedat?
Quâue arte impulsæ contraria littora eadem
Proræ aura repetant Libas hæc ſimul, illa Latinos,
Adductis pedibus commutans carbaſa portus?
Proſpectant alii ſulcanteis marmora naueis;
Martius vt Narbo huic Atacis per flumina, at illi
Agathe, *Agde* Rhauraris. Limoſas Agathe petitur per Rhauraris vndas
Eraud. flu. Læua alte medijs exſtantem fluctibus illi
Agathen alluens. Blaſconem, Metinam quondam dixêre priores
Blaſco, *Breſcon.* Indigenæ, procul adſpiciunt; ſed mœſtus obortis
Angit corda dolor lacrymis, cuî ſumma paratur
Rixantum inuidia Procerum accelerata ruina.

Hei!

Heu mihi, quę validis perterreſcebat vtramque
Turribus Heſperiam, Libyę tremor, Occitanæ
Munimentum ingens oræ, veſtri vna, Biterræ,
Gemma maris, iam Blaſco ſui videt vltima fati
Funera, Blaſco ſui buſtum lacrymabile caſtri.
Sic quæ præſidio ſibi propugnacula ponit
Gallia, commoto rerum, hæc ſua fata! tumultu
Diruit, exſtinctâ mox reſtauranda procellâ
Tanta eſt, tam varia eſt Francæ inconſtantia gentis?
Nauticus intereâ auditur per littora clamor,
Feruet & innumerus fuluâ Piſcator arenâ.
Expanſa arrectis pars vellunt retia contis;
Dirupta æquoreis monſtris pars arte retexunt;
Texta ſcaphæ pars important; pars commoda prædæ
Armamenta parant; teretes pars prona phalangas
Subijciunt, ſiccôque ratem connixa virûm vis
Littore ſubducit, tremulúmque euoluit in æquor.
Labitur illa vadis rapidoſque interrita fluctus
Iam ſuperat flectitque ſalum. Iuuat ipſe labores
Remigiumque acuit vireiſque in brachia præſens.
Antiſtes ſummo deſpectans littore curſus,
Inſtillat, lentas remis adfixa iuuentus
Miratur plus poſſe manus. Præſentia tanti
Præſulis eſt. Valido tonſarum ſpumea pulſu
Aequora ſubſidunt. Paullatim deſilit vndis
Verriculum, maculiſque natant humentibus orbes
Suberei ſursùm ſummiſque in fluctibus exſtant.
Appenſa oblongo ſubſidit plumbea funi
Fiſtula, reticulumque imas conuerrit arenas.
Iam longos pelagus circum ratis egerat orbeis
Concluſam locuplete trahens indagine prædam
Ponè natans, modico appenſum quam fune per vndas
Mentitâ Ceti ſuber formidine terret.
Vt littus tandem repetit rurſumque phalangis
In terram cymba extrahitur; tum viribus æquis
Nautarum gemini funes vtrimque trahuntur.

Piſcatio æque fit per indaginem, le Boulech.

Verriculum, rete piſcatorium, filé, vernil, jeune.

Piſcatores Occitani vocant, le Ganiſel.

Auerſô heic omneis tendenteis corpore cernas
Ad numerum in ſeſe retrò veſtigia ferre:
In terram conlabi alios fallente trahenteis
Funiculô, humidulos facili dum fortè rudenteis
Subere complexi malè feſtinantiùs arctant.

Lupi prætér-volantes verriculum.

Cernin' vbi internis fruſtrà conatibus arcti
Carceris impatiens præter Lupus alite ſaltu
Retia ſumma volat, maculaſque eludit inaneis
Verriculo exſiliens altè? Iam præda propinquat;
Clamorem ingeminant operæ; tum littore toto
Conueniunt cupidæ capta in ſpectacula turbæ
Turgida ſquamigeram ſpumanti è gurgite Nerei
Funda vomit gentem & latâ proructat arenâ.

Piſcium varia genera. Mullus, *Mulet.* Lupus, *Loup de mer.* Scomber, *Maquereau ou Veirat.* Acus, *l'Eguille.* Mugil, *Mugeol.* Pœna adulterii. Cat. ep. 15. Iuuen. Sat. 10. v. 319. Rubellio, *rouget.* Sepia, *Seche.* Faber, *Dorade ou brame de mer.* Locuſta, *Langouſte.* Cicer, *Cancre.* Capito, *Vn teſte ou teſtard.* Lucius, *Brochet de mer ou Merlan.* Stella, *Eſtoile de mer.* Caſtanea, *Caſtaigne de mer.* Angelus *Ange de mer.*

Romulidûm intrantem ad numeros triclinia Mullum
Conuiuarum auidam ſolitum exhilarare coronam,
Albentémque Lupum adſpicias & ſemper hianti
Gutture cæruleôque vndantem tergore Scombrum.
Heic Acus, heic & adulterij pœna horrida Mugil.
Heic quoque ſanguineis vatiata Rubellio guttis
Terga gerens, fundenſque atrum dirupta liquorem
Sepia, & auratis fulgens Faber vndique ſquammis,
Et lentô gradiens pede loricata Locuſta.
Heic rubræ Cancer metuendus acumine teſtæ
Atque caput totus Capito, vix cætera cauda.
Lucius obtusâ diſtinctus viſcera ſpinâ
Heic ſecta in quinos cœleſtibus æmula ſignis
Stella iacet radios rigidis aſperrima ſquammis.
Heic & Caſtaneas præduro cortice pontus
Euomuit; latas heic horridus explicat alas
Angelus, alato huic monſtro Occitanica nomen
Gens dedit: horreſcis? cœleſtibus inſpice fixos
Fornicibus Cetos, celerique per aſtra volanteis
Delphinas pinnâ, geminoſque ſub æthere Piſceis
Vectores Veneris quondam Idalijque Puellj,
Dum fugit inſtantem tergo Typhona Dione,
Terrigenâſque ægrè contrà, ſua regna tuetur

Iupiter, atque imô latitat gens cœlica mundô.
Vendicat æquoreos cœlum ſibi in æthere piſceis:
Vendicat æthereos pontus ſibi in æquore ciueis.
Heic menſis precioſa fames Acipenſer, Equúmque
Exiguâ exiguus referens ſub imagine piſcis.
Cammarus, obliquiſque natans Paſſerculus alis,
Et lautis nimiùm Solea exquiſita Biterris.
Singula quid memorem quæ tacta exſtinxit arena
Agmina cæruleæ gentis? quidue Oſtrea? molleis
Quid Polypos? quid lata feræ Teſtudinis oſſa?
Quid Rhombos? quid te, Torpedo? inſperſaque duris
Raïa canam clauis? numeroſôque agmine Sardæ?
Quid celeres Smaridas? quid obeſô corpore Mænas
Brumâ albeſcenteis, aſt demùm æſtate nigranteis?
Quid te purpureô fulgeſcens ore Lucerna,
Commemorem, ſummô quæ dum caput æquore tollis,
Vmbroſas noctis ſoluis linguæ igne tenebras,
Et tremula effundis claram per cærula lucem?
Quid te, quæ rapidô, qualis liquidum aëra tranat
Quæ primô Libycis ad nos Vere aduolat oris,
Phocarum morſus eludis Hirundo volatu?
Quid Gladios? quid te vafrô Vulpecula laudem
Ingeniô? cui ſi Piſcator arundine guttur
Fregerit hamatâ, longam, quâ tenuior exſtat
Linea, dente ſecas ſetam, & ſpe ludis hiantem.
Ad ſpinas hirti non exhorreſcis Echini,
Horrendis qui ſe pedibus conuoluit in orbem
Cui mediô modicùm ora vmbone patentia cernes?
Nec te prætereo mollis Lolligo, nec vltrò
Te geminas ſuccincte Draco mucronibus alas?
Nec te letiferô minitantis acumine caudæ
Formidande Trygon, qui Paſtinaca Latinis
Diceris, & latas imitaris in æquore Raïas.
Quidue hirſuta pilis referam? quid cortice durô?
Quid corio? quid durô imitantia tergore ſaxa?
Quid cruſtis contecta, aut denſis horrida ſpinis?

Acipenſer, *Eſturgeon.*
Equus. *Cheual de mer.*
Cammarus, *Eſcreuiſſe.*
Paſſer, *Plie.*
Solea, *Sole.*
Polypus, *Polype.*
Teſtudo, *Tortuë de mer.*
Rhõbus, *Turbot.*
Torpedo, *Torpille.*
Raia, *Raye.*
Sardæ, *Sardines.*
Smarides, *Picarels.*
Mænæ ſeu Menides. *Mendoles.*
Lucerna, *Rouchet.*
Hirundo, *Arondelle de mer.*
Gladius, *Eſpee de mer.*
Vulpecula, *Renard.*
Echinus, *Heriſſon.*
Lolligo, *Calemar.*
Draco ſiue Araneus. *Viue.*
Paſtinaca ſiue Trygon. *Tourteurelle de mer.*

Auerſô heic omneis tendenteis corpore cernas
Ad numerum in ſeſe retrò veſtigia ferre:
In terram conlabi alios fallente trahenteis
Funiculô, humidulos facili dum fortè rudenteis
Subere complexi malè feſtinantiùs arctant.
Cernin' vbi internis fruſtrà conatibus arcti

Lupi prætervolantes verriculum.

Carceris impatiens præter Lupus alite ſaltu
Retia ſumma volat, maculaſque eludit inaneis
Verriculo exſiliens altè? Iam præda propinquat;
Clamorem ingeminant operæ; tum littore toto
Conueniunt cupidæ capta in ſpectacula turbæ
Turgida ſquamigeram ſpumanti è gurgite Nerei
Funda vomit gentem & latâ proructat arenâ.

Piſcium varia genera. Mullus, *Mulet.* Lupus, *Loup de mer.* Scomber, *Maquereau ou Veirat.* Acus, *l'Eguille.* Mugil, *Mugel.* Pœna adulterii. Cat. ep. 15. Iuuen. Sat. 10. v. 319. Rubellio, *rouget.* Sepia, *Seche.* Faber, *Dorade ou brame de mer.* Locuſta, *Langouſte.* Cicer, *Cancre.* Capito, *Vn teſtu ou teſtard.* Lucius, *Brochet de mer ou Merlan.* Stella, *Eſtoile de mer.* Caſtanea, *Caſtaigne de mer.* Angelus *Ange de mer.*

Romulidûm intrantem ad numeros triclinia Mullum
Conuiuarum auidam ſolitum exhilarare coronam,
Albentémque Lupum adſpicias & ſemper hianti
Gutture cæruleôque vndantem tergore Scombrum.
Heic Acus, heic & adulterij pœna horrida Mugil.
Heic quoque ſanguineis variata Rubellio guttis
Terga gerens, fundenſque atrum dirupta liquorem
Sepia, & auratis fulgens Faber vndique ſquammis,
Et lentô gradiens pede loricata Locuſta.
Heic rubræ Cancer metuendus acumine teſtæ
Atque caput totus Capito, vix cætera cauda.
Lucius obtusâ diſtinctus viſcera ſpinâ
Heic ſecta in quinos cœleſtibus æmula ſignis
Stella iacet radios rigidis aſperrima ſquammis.
Heic & Caſtaneas præduro cortice pontus
Euomuit; latas heic horridus explicat alas
Angelus, alato huic monſtro Occitanica nomen
Gens dedit: horreſcis? cœleſtibus inſpice fixos
Fornicibus Cetos, celerique per aſtra volanteis
Delphinas pinnâ, geminoſque ſub æthere Piſceis
Vectores Veneris quondam Idalijque Puellj,
Dum fugit inſtantem tergo Typhona Dione,
Terrigenáſque ægrè contrà, ſua regna tuetur

Iupiter, atque imô latitat gens cœlica mundô.
Vendicat æquoreos cœlum ſibi in æthere piſceis:
Vendicat æthereos pontus ſibi in æquore ciueis.
Heic menſis precioſa fames Acipenſer, Equúmque
Exiguâ exiguus referens ſub imagine piſcis.
Cammarus, obliquiſque natans Paſſerculus alis,
Et lauris nimiùm Solea exquiſita Biterris.
Singula quid memorem quæ tacta exſtinxit arena
Agmina cæruleæ gentis? quidue Oſtrea? molleis
Quid Polypos? quid lata feræ Teſtudinis oſſa?
Quid Rhombos? quid te, Torpedo? inſperſaque duris
Raïa canam clauis? numeroſôque agmine Sardæ?
Quid celeres Smaridas? quid obeſô corpore Mænas
Brumâ albeſcenteis, aſt demùm æſtate nigranteis?
Quid te purpureô fulgeſcens ore Lucerna,
Commemorem, ſummô quæ dum caput æquore tollis,
Vmbroſas noctis ſoluis linguæ igne tenebras,
Et tremula effundis claram per cærula lucem?
Quid te, quæ rapidô, qualis liquidum aëra tranat
Quæ primô Libycis ad nos Vere aduolat oris,
Phocarum morſus eludis Hirundo volatu?
Quid Gladios? quid te vafrô Vulpecula laudem
Ingeniô? cui ſi Piſcator arundine guttur
Fregerit hamatâ, longam, quâ tenuior exſtat
Linea, dente ſecas ſetam, & ſpe ludis hiantem.
Ad ſpinas hirti non exhorreſcis Echini,
Horrendis qui ſe pedibus conuoluit in orbem
Cui mediô modicùm ora vmbone patentia cernes?
Nec te prætereo mollis Lolligo, nec vltrò
Te geminas ſuccincte Draco mucronibus alas?
Nec te letiferô minitantis acumine caudæ
Formidande Trygon, qui Paſtinaca Latinis
Diceris, & latas imitaris in æquore Raïas.
Quidue hirſuta pilis referam? quid cortice durô?
Quid corio? quid durô imitantia tergore ſaxa?
Quid cruſtis contecta, aut denſis horrida ſpinis?

Acipenſer, *Eſturgeon.*
Equus. *Cheual de mer.*
Cammarus, *Eſcreuiſſe.*
Paſſer, *Plie.*
Solea, *Sole.*
Polypus, *Polype.*
Teſtudo, *Tortuë de mer.*
Rhôbus, *Turbot.*
Torpedo, *Torpille.*
Raia, *Raye.*
Sardæ, *Sardines.*
Smarides, *Piscarels.*
Mænæ ſeu Menides. *Mendoles.*
Lucerna, *Rouchet.*
Hirundo, *Arondelle de mer.*
Gladius, *Eſpee de mer.*
Vulpecula, *Renard.*
Echinus, *Heriſſon.*
Lolligo, *Calemar.*
Draco ſiue Araneus. *Vine.*
Paſtinaca ſiue Trygon. *Tourtourelle de mer.*

Aut quid multiplices ſquammis variantibus orbeis?
Quid quæ vel mollis vel quæ cutis aſpera veſtit?
Queis ſquammas cruſtaſque ſagax Natura negauit?
In prædam effuſæ, quæ circum maxima ſtabat,
Præda datur plebi. Tantum exantlare laborem
Pontificis quæ ſola acuit præſentia turbam,
Spem lucri exſtinguit, ter ſe teſtata beatam
Exoptata ſui ſpectaſſe Antiſtitis ora.
Non indonatos tam gratô munere nautas
Liberalitas Pontificis in piſcatores. Gratia Pontificis tulit; aureâ quippe per omneis
Munera qui ſpargens donum vberiore rependit.
Altior ardentem Titan conſcenderat æthram,
Pontificem vt Fanum reuocat. Dum præpete, terris
Vectus equo ingreditur, placidis nos credimus vndis
Tranſuecti leuiore ſcaphâ pérque alta volamus,
Tempeſtas. Cùm ſubitò aduersâ maria intumuêre procellâ.
Tolluntur fluctus, quantúmque annitimur vltrà
Tendere, nutantem grauior lintrem vnda repellit.
Tum ſimul adductis contraria frangere tonſis
Cærula tentamus cuncti, mediôque relictam
Spectamus Stagnô puppim; tum ſpumeus acta
Brachia diſſoluit Nereus. Ventô vnda tumeſcit
Altiùs, atque imô vertuntur marmora fundô.
Iamque omnis gelidô vector pallore rigeſcit
Exanimis, ſpéſque omnis abit, cùm protinùs altas
Ipſe gubernator(clauum ſubit alter,)in vndas
Profilit & ſociô cunctantem remige cymbam
Per freta, ſpumoſum palmis dirimentibus æquor
Fune trahit; credas dubijs prænare ſecundum
Tritona æquoribus. Pius heic CATA-STINIVS anceps
Quid fortuna ferat, reliquique in vota profuſi
Felicem exorant iactatô ex æquore portum.
Dijs licet iratis, lateri genitricis adhæret
Nata ſuæ: modico recreantur nectare fracti
Vndarum terrore animi. Tum remige ſpreto
Vela damus, Ramóſque iterum tranſmittimus altâ

Subuecti prorâ. Non mitior aura quieſcit:
Aſt infuſa vadis maria indignantia turbat.
Creſcit hyems rapidoque furens freta turbine voluit.
Fluctibus obruitur puppis, ſalſo imbre mademus.
Effuſo exundant pelago tabulata; ſub imam
Exanimata metu recipit ſe turba carinam,
Deliquiumque animi patitur, dum nautica fluctus
Deſpicit irridens, atque altis tranſtra cachinnis
Perſonat elatô rumpens præcordia riſu
Aequoreos edocta pati pro more tumultus.
Hic ſtupet, ille pauet; commota potentiùs olli
Viſcera ab ore fluunt: crebris ſingultibus ille
Concutitur, laxis caput hic ceruicibus vdum
Componit tabulis, mentem hic oriſque colorem
Exuit & ſiccâ flexæ per texta phaſeli
Pallidior buxô iacet; huic vix ſpiritus ore
Exit; hic æquoreis animam iam ponit in vndis.
  Vt vox vicinis prorumpit cautibus vltrò,
Præſul abeſt, optata dolent Antiſtitis ora
Rapta ſibi iratæ verſis Nereïdes vndis.
Oramus pacem; pérque ipſum Antiſtitis ipſis
Numinibus terrâque ſatis venerabile numen
Immunes pacem oramus. Stans littore Præſul
Iactatos ſimul ille videt, ſimul ille potentis
Imperiô vocis fluctus Nereique furorem
Temperat, ac dicto citiùs tumida vnda quieſcit,
Æoliæque ſilent animæ; placata ſecundo
Stagna pererramus Zephyro & ceſſantibus auris
Optatam votis dudùm prenſamus arenam
Atque vbi Pontifici ſua reddita gratia, Fanô
Digredimur læti noctémque vrgentibus aſtris
Veloci Biliteram curru remeamus ad vrbem.

FINIS.

DE SVBMERSA INCENSAQVE AD MARE
SANTONICVM REBELLIVM CLASSE

HENRICI DVCIS
MOMMORANCII
Thalaſſiarchæ Gallici

VICTORIA
CARMINE CHRONOLOGICO
LAVDATA.

Fudit, ſparſit, merſit, incendit, vicit, triumphauit
XVII die menſis Septembris CIↃ. IↃ. CXXV.

Septenos denos septeMbrI InsIgnIor ortVs
ReddIderat TItan, trIdVI eXpVgnata dVeLLô
SantonICô fVſa eſt, horrendâ Vt ſtrage, profVndô;
AVſpICIIs LODOVEE tVIs, soLBIsEA CLaſſIs.
Laus REX illa tua eſt Terrâque Marique Rebelles
Vincere: tota tua eſt, hæc MOMMORANCIA Virtus,
Vindicibus claſſem Hæreticam merſiſſe ſub vndis.

Scribebat
I. H. A. B. S. I. R.

MC

Digitized by Google

Digitized by Google